

ALBINA.

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o colă intrăga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurariloru.

Prețulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patraru	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patraru	4 " " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepțulu la Redactiune: **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresă si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Telegramulu „Albinei.“

Trimisu din Pesta 17 sept. 9 ore dem.
Sositu in Viena 17 " 11 "

Diet'a ungrăesca e conchiamata de catra presiedintia pentru diu'a de 29 septembrie, ca se-si reincepa aptivitate sa.
Babesiu.

Viena 5/17 sept. 1867.

Impacatiunea niemtiloru cu ungruii s'a intemplat, dualismulu se pune corona. Actulu de invoiela la subscrisu sambeta ser'a dd. ministri Lónyay, Becke, Andrassy si cancelariulu imperiale Beust, dar deputatiuniloru imperiali li s'a predatu numai ieri (luni.) Cuprinsulu actulu nu e cunoscutu, totu ce se scie e cumca ungruii au trebuitu se primăesca a supra-le sarcine mai mari de cum presupuneau la inceputu.

Beust s'a dusu se veda cerculu electoralu Reichenberg in Boemia care l'a alesu de ablegatu pentru diet'a boema. In asta caletoria pre la diferite statiuni fu primitu din partea poporatiunei nemtiesci cu multe semne de stima, si Escel. Sa tienu dese cuventari, intre altele dise ieri la Smiritz: „Negotiatiunile de impacatiune le consideru casi ajunse la unu rezultatu durabile si ferice.“

Nu mai este dara indoieia ca impacatiunea constitutiunala, intru intielesulu dualistiloru, va deveni facta complinita delocu ce reprezentantiele ambeloru diumetati de imperiu vor da aprobare lucrariloru indeplinite de deputatiunile caror'a dedusera mandatu spre acest'a. Asta aprobare se ascēpta cu multa incredere, amu potē dice cu securitate Dreptaceea regimulu a si conchiamatu respectivele reprezentantie (diet'a ung. si senatulu imp.)

Diet'a ungrăesca e conchiamata pentru diu'a de 29 septembrie s. n. Presiedintele dietalu C. Szentiványi insciintiā despre acest'a pre deputati in modu oficial. La desbaterea dietei se vor pune: cestiunea cuotei din spesele afaceriloru

comune, seu cu alte cuvinte: reportulu delegatiunei trimise de catra dieta la Viena, — apoi cestiunea caloru ferate si unu proiectu pentru partea formală a dreptulu civilu.

Credemu de prisosu a desfasiora a lungulu cari sunt parerile nostre despre atins'a impacatiune constitutiunala. Alta data s'au insiratu tote cu de a menuntulu in acēsta foia. Repetimu numai ca romanii si in dieta au pretinsu se fie reprezentati ca natiune pretotindene, deci nefiindu noi reprezentati in numit'a delegatiune, cauta se privimu opulu ei ca „de nobis sine nobis,“ prin urmare „consciinti'a nostra de dreptate“ ne impede ca a ne senti deobligati. Ast'a inse (scornesca strainii ce li place despre emisari si nemultiamiri) nu va se dica opusetiune fisica, Dōmne feresce, din forte multe cause si cercustantie actuale dintre cari ultim'a e aceea ca avemu o credintia tare in slabitiunea apesatoriloru natiunalitatei romane ce se va dovedi delocu candu vor trebi se stee — la atare ocaziune — pe picioarele loru proprie. Si acei apesatori, de nu i-am potē scuturā altminte, vor cadē insisi, in tocm'a capusiei carea plesnesce chiaru pentru ca sangele ce l'a suptu a imflat'o prē tare.

Noi n'am pretinsu neci candu de catu dreptate. Si astadi repetimu ca reconstituierea monarchiei trebe se se intemple pre base drepte, adeca luandu in consideratiune drēpta tote elemintele cari compunū acēsta monarchia, era nu faptorii ce s'au nascutu numai din fictiunile dreptulu publicu de sub feudalismulu decadiutu ori din mintiunile istorice. Pentru popōra si pentru statu ca atare, e dauna de timpulu ce se perde in negotiatiuni cu asemene faptoru necapaci a da monarchiei garantie de ajunsu pentru eventualitati venitōrie, caci venitoriulu nu tinde neci la feudalismu neci la fictiuni istorice.

Legi fundamentale de statu.

Subcomitetulu comisiunei constitutiunale a senatulu imperiale a aretatu ca rezultatu alu activitatii sale de pana acum'a patru proiecte de legi fundamentale de statu, asternendu-le comisiunei spre desbatere. Dintre cari reproducemu celu mai de frunte, cu scopu se vedemu ca nēptii in reconstituierea Cislaitaniei, in ce privesc caus'a natiunalitatiloru, sunt mai putienu avari de catu magiarii in Translaiania:

Proiptu de lege fundamentala de statu

despre drepturile generale a cetatieniloru pentru tierile si regatele ce suntu reprezentate in senatulu imperiale.

Cu validitate pentru Bocmia, Dalmatia, Galitia, Lodomeria cu Cracovia, Austria superiōra si inferiōra, Salisburgu, Stiria, Corintia, Craina, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirolu, Foralberga, Istria, Goritia si Gradisca, si pentru cetatea Triestu cu teritoriulu ei.

Articululu I. Esista unu dreptu generalu austriacu cetatianescu pentru toti cati si tienu de tierile si regatele reprezentate in senatulu imperiale. Legea detiurmuresce sub cari conditiuni se potē castigā, eserce si perde acestu dreptu de cetatiēnu.

Art. II. Toti cetatienii suntu asemenea naintea legii.

Art. III. Diregatoriile publice suntu accesive pentru toti cetatienii calificati pentru ele. Strainiloru intrarea in servitiu publicu civilu seu militaru li se va face aternatōria de la castigarea deptulu de cetatiēnu austriacu.

Art. IV. Atragerea libera a persōnei si a averii in lontrulu tierii nu este supusa la neci unu alta de acuzinguar. Tameniu neloru ce locuiescu in atare comuna si in acea platescu dare pentru posesiune reala, pentru castigu seu venitu, li compete dreptulu de alegere spre reprezentarea comunei seu a tierii, sub acelea-si conditiuni casi antistiloru comunali. Libertatea de emigrare este den: partea statulu restrinsa numai prin armarea generala. Contributiunea de emigrare se potē da numai folosindu-se reciprocitate.

Art. V. Avereā cetatiēnulu este *inviolabila*. Alienarea ei in contra vointei proprietariulu se potē face numai in casurile si modulu ce le otaresce legea.

Art. VI. Fie-care cetatiēnu si potē alege loculu seu de remanere de locuintia pe ori-si-care parte de pe teritoriulu imperiulu, potē ereditā bunuri de totu felulu si a dispune liberu de ele, asiā potē se si castige in ori-si-care modu

permisu de lege. Nu este permisu noci unu feliu de restringere alu despartibilitatii proprietatii (mosiei). Pentru averile mōrte se permite restringere in droptulu de a agonisī bunuri si a despune de ele, pe calea legi din respectulu bunulu comnu.

Art. VII. Se suspinde pentru totu de una ori ce feliu de relatiune de supunere seu ascultare. Se potē desbinā fie care dētoru ori pretensiune ce din titul'a proprietatii despartite zace pe mosie, si in entoriu neci o posesiune nu va fi permisu a fi insarcinata cu atari pretensiuni nedesbinabile.

Art. VIII. Se garantēza libertatea personala. Legea de la 27 octobru 1862 (nrulu 87 b. imp.) ce esista pentru scutirea libertatii personale se dechiara prin acest'a de parte introgitōria a acestei legi fundamentale de statu. Fie-care arestare nelegala, ordinata ori prelungita deobligā pe statu ca se desdauneze pe violatu pana la indestulire deplina.

Art. IX. Dreptulu domesticu (dreptulu tatalui de familia) este *inviolabile*. Legea de la 27. octobru 1862 (nrulu 88. b. imp.) ce esista pentru asigurarea dreptulu domesticu se dechiara prin acest'a de parte introgitōria a acestei legi fundamentale de statu.

Art. X. Secretulu epistolōloru nu e permisu a fi violatu si secuestarea epistolōloru se potē face — esceptiunandu secuestrarea legiuita ori incusitiunea in casa — numai in casuri de resboiu ori pe basea unei ordinatiuni judecatoriesci in conformitate legiloru sustatōrie.

Art. XI. Fie-care omu are dreptu se petitiuneze. Petitiuni sub nume colectivu potu purcede numai de la diregatorii seu de la corporatiuni *legahante*.

Art. XII. Cetatiēni austriaci au dreptu se se adune si se formeze asociatiuni. Esercerea acestoru drepturi se va regulā prin legi anumite.

Art. XIII. Se garantēza libertatea credintii si consciintii fie-carui individuu.

Folosirea drepturiloru cetatienesci si polioice este nependanta de confesiunea religiu-nara; dara deobligatiunile cetatieniloru fatia cu statulu nu e permisu se scada prin confesiunea religiu-naria. Nime nu potē fi silitu la atare afacere seu festivitate besericēscă.

Art. XIV. Fie-care biserica si societate religiu-naria recunoscuta de lo are dreptulu esercerii comune publice a religiu-nei, afacerile ei interne le rōnduiesce si administrēza ea ins'asi, dara ca tote societatile este si ea supusa legiloru de statu.

FOISIÓRA.

Tractatu

de originea, vechitatea si insemnetatea istorica a numelui Valacu.

(Uramro din nr. 98 a. c.)

Dupa premiterea dateloru acestor'a privitōrie la neprerupt'a petrecere a Romaniloru in Daci'a traiana, trecemu la meritulu oieptulu spre a lucrā: *De timpulu candu a inceputu numele de Vlacu a se aplicā pre Dacu-Romani, si de caus'a aplicarei acestui nume pre ei.*

Cauta se incepemu cu descrierea popōraloru ce au locuitu in Daci'a spre a chiarificā oieptulu deduceriloru nostre. Anume scimu din istoria, cumca in Daci'a au locuitu mai multe popōra precum Gete, Daci, Sarmati, Roxolani, Bastarni si Peucini.

Getele si Dacii, au fostu unulu si ace-l'a-si poporu cu asemene limba, precum marturisesce Strabo, care a traitu cam pre timpulu mantuitoriulu Crestu in geografi'a sa cartea 7,

unde dice: „Eadem utuntur lingua Getae cum Dacis,“ — adeca: „Un'a si aceea-si limba folosescu Getele cu Dacii“. Locuitorii d'in pamentulu Daciei spre Marea nēgra se numiau de Greci: Gete, era locuitorii Daciei cei de catra Germani'a se numeau de Romani: Daci. Geto-Dacii acestia precum vom vedē mai in jos se vedu a fi de origine slava.

Sarmatii, cari au locuitu pre timpulu lui Traianu imperatu in partile de la resaritu ale Daciei, au fostu unu poporu desclinitu de Getu-Daci; ei au datu ajutoriu lui Dece-valu in contra lui Traianu imperatu, si devinu batuti impreuna cu Getu-Dacii. Ciacconi, in opulu seu: *Historia utriusque belli dacici a Traj. Caes. gesti, ex simulacris, quae in ejusdem columna Romae visuntur collecta, Romae 1690*, dice, cumca Traianu imperatu a portatu numele de onōre nu numai, de „daci“ ci si de „sarmati“; cumca a serbatu triumfulu seu nu numai despre Daci, ci si despre Sarmati, si cumca mai multi bani de pre timpulu de atunci marturisescu de invingerea lui Traianu si asupr'a poporulu sarmatu. Precum de pre columna traiana, asiā si dupa datele istorice pastrate, invetiāmu a cunōsce, cumca Sarmatii au fostu unu poporu cu totulu desclinitu de Geto-Daci, precum in privinti'a datineloru si a

modulu de nutrire, asiā si a portulu si a armeloru; ei puredeau in batai mai ca numai calare, si totu natulu ducea mai multi cai cu sine, si cea mai mare parte precum calaretii, asiā si cai loru erau imbracati in feru, ori in camei de bumbi de osu, compuse ca soldii pescelui; aveau imbracaminte largi si lungi pana jos, cu totulu desclinite de imbracamintele Getu-Daciloru; mancau carne moiată sub siēu'a calului, si beau cu mare placere lapte de calu mestecat cu sange; ei cumperau si vindeau, teneau adunari, cercetau unii pre altii, teneau ospetari, totu neintreruptu pre siēu'a calului: ba se dice ca si dormiau pre calu. Sarmatii abiā pre la anulu 70 dupa Crestu devinu mai cunoscuti in istoria, in bataile cu Panonii; dupa resbelulu sarmaticu portatu de imperatulu Constantinu pre la anulu 358 se vedu a veni mai raru inainte, si cu seclulu alu 5 se vedu a peri din istoria; la istoricii bizantini mai tardii, era vine inainte numele de Sarmati si amesuratu impregiurariloru se vede cu multu crediamentu a se aplecā pre Dacu-Romani; asiā Ann'a Comnena cart. 7 la anulu 1081 vorbesce despre Sarmate, cari au venitu la Dunare spre a trece si geful in imperati'a grecēscă, si la anulu 1083 aduce dens'a inainte: Sarmate, Schite si Daci subu ducele Tzel-

gu. — B. Biondeli, in opulu seu intitulatu: *Atlante liguistico d'Europa, Milano 1841 vol. I, pag. 232 s. c. u.* intaresce cu multe temeiri dreptu adeveru istoricu acea impregiurare, cumca Litvanii (Litauii) si Letii (Letonii) suntu descindintii Sarmateloru. *) Acestu barbatu italianu de mare invetiatura, a consultatu toti autorii cari au scrisu de origin'a Litvaniloru si Letiloru, au cerutu sfatulu si a renumitulu filologu Carlo Ottavio Castiglioni din Itali'a si alui Iacobu Grimm din Germani'a, si a stavitu cu temeiri demne de crediamentu, cumca Letii si Litauii, cari suntu de un'a origina, cauta so se socotēscă ca o trupina primitiva desclinita de elementulu slavu si germanu, cu acea adaugere, ca din ambe elemente posedu ei unu insemnatu contienutu, si se aplecā mai multu spre elementulu slavu, de catu germanu;

*) Intarirea, cumca Sarmatii suntu Slavi, a inceputu a se intradecina de la Jordanu: De originibus Slavicis, Vienna 1745. Šafařík: in opulu seu: *Untersuchung über Abkunft der Slaven, inēcōra a intemeiā descindintii Slaviloru de la Sarmati*, dar' in opulu seu: *Slavische Alterthümer, a rechiamatu parereā acēsta a sa*, si in cap. 16 din contra a aretatu ca Slaviu nu suntu urmatorii Sarmatiloru. Zeus, celebrulu cultivatoriu alu istoriei Germaniloru, si famosulu Stefanu Horvath asemenea armonēza intru acei'a, ca Sarmatii nu suntu Slavi.

Art. XV. Celor de confesiune religioasă nelegalizată li este permisă exercitarea comună a religiei lor în căsi.

Art. XVI. Știința și învățătura ei este liberă. A zidi institute de învățăminte și de creștere și a da instrucțiune în ele este îndreptățit fie-care cetățean care pe cale legală a dovedit că este capace pentru atare lucru. Instruirea casnică nu este supusă la astfel de marginire.

Art. XVII. Tote rasele de popora din imperiu sunt egale-îndreptățite, și fiecare rasa de pop. are dreptu inviolabilu pentru apărarea și cultivarea națiunii și limbii sale. În acele țări, în cari locuiesc mai multe rase de popora, institutele publice de învățăminte se fie asă pregătite ca și acele rase de pop. cari sunt în minoritate se primăscă medilcocele recerute pentru a se potă cultivă în limb'a lor, fara se fie silite a învăț o alta limbă din țiera. De limb'a instrucțiunii se se primăscă în școlele publice populare și mediocre acea limbă pe care o va destină: statulu în școlele de statu; țiera în școlele de țiera; și comun'a în școlele comunale; preste totu acea limbă pe care o va destină person'a sau corporațiunea ce se îndotăscă a da școlii susținerea materială. De învățarea religiei în școlele populare se va îngriji respectiv'a biserică sau societate religioasă. În privința instrucțiunii și creșterii generale are statulu dreptulu de suprem'a conducere și veghiare.

Art. XVIII. Fie-cine are dreptu se-si exprime liberu parerile sale între marginile legii prin cuventu, scrisore, tipariu ori prin reprezentatiune metaforică. Pres'a nu e permisă a se pune sub censura, neci a fi marginită neci prin sistem'a de concessiune neci prin intraderici administrative sau postale.

Art. XIX. Despre admissibilitatea suspinderii din candu în candu și locale a drepturilor cuprinse în art. 8, 9, 10, 12 și 18, prin puterea responsabilă a regimului va decide o lege anumită.

Congresulu de pace din Ginevra (Genf).

Siedinti'a prima

S'a început în 9 sept. s. n. la 2 ore, participau 3000 de insi, des' intr-o era permisă numai cu bilote. Pentru foma se rezervă locu în mediulu salei. De a supr'a de tribun'a oratorilor fălăiau flămurele svitiene, franceze, italiene și nemțiesce. Sub acestu simbolu de înfrățire strălucă cuventulu „Pax“ (pace). Trei mese se anumiseră diurnalistoru, cari erau în numeru de 40—60 de insi, afora de cei 6 stenografi oficiali între cari și o femeie.

Entusiasmu mare înșăntăză sosirea ginerariulu Garibaldi. Betranulu erou abid cuprinse locu langa presiedintele Barni, candu corulu de 150 de cantareti intona unu imnu ocașionalu „la pace“, ce — la dorința comună — trebu' se-lu repetăscă.

Presiedintele Barni arăta că a primitu conducerea adunării până la constituirea definitivă a biroului. Ceteșce o scrisore a lui Camperio capulu justitiei și a politiei cantonulu, prin carea se prochiama cea mai deplină libertate a cuventulu, era cursulu desbaterilor lu face pendinte numai de la legile can-

tonulu și a confederațiunii svitiene. Barni propune a exprime multamita senatalui confederațiunii că a datu în despusetiunea congresulu „palatiulu poporulu“, (localitatea alegerilor politice) și apoi încep' urmatorea cuventare: „Imanuele Kant, unu filosofu din seculu trecut, a dechiarat batali'a de o stare barbară. Noi trebuie s'o înlocuim cu o stare legală, carea în privința internatiunala se corespundă stării civile din fie-care țiera. Cum potemu ajunge, sau macar a ne apropiă de acestu scopu? Democratia europeană a conchiamatu asta adunare, era aci dovăda că ide'a lui Kant si-a gătitu calea. A două ideia a filosofulu, adică confederațiunea republicelor europene, este o're utopia? Prim'a inițiativa pentru congresu au luat'o asociatiunile de pace din Franța și Germani'a unde industriarii, studintii și lucratorii se unesc în defaimarea bataliei. Inse în direpțiunea contraria năntăză și cesarismulu și monarhi'a militară. Noi trebuie ca spiretulu militaru se-i opunemu spiretulu civile, centralizațiunii se-i opunemu confederațiunea, și despotismulu se-i opunemu libertatea. Pacea nu se potă separă de libertate. În adeveru că adese poporale sunt complicitii principiloru, dar trebuie se atacăm prejudețele la radecina și se dezvoltăm massimele cari vor înfrăț' națiunile. Noi trebuie se unim poporale într'o asociatiune mare, și cetele lor se se decida de unu tribunalu supremu. A dese ori militarismulu îmbracă colorea patriotismulu. Totusi ur'a internatiunala a scadiutu multu de la reformatiune până la timpul luminării și a revoluțiunii. Noi trebuie se respandim lumina, adevăr'a v'etra și Svitier'a și desclinitu Genevr'a „Rom'a inteliģentiei“ precum Garibaldi a numit'o ieri, bine și frumos. Straduitu ca acestu congresu se capete unu locu onorabilu în analele istoriei universale, căci vedeti degiă, avem în frunte pe barbatulu care cu modestia se numeșce alu militiei și pe care noi lu numim eroulu democrației și libertății“. (Oratorulu întieșce aci pre Garibaldi).

Aceolas (francu): Mandatulu nostru l'am primitu de la sentiulu nostru de detorința și de la consciința noastră de dreptate. Am venit aci să ajutăm triumfulu ideei republicane. Republic'a e deslegarea antaia a problemei noastre sociale, bas'a prima pentru pacea poporale și unire și aliare. Democratia europeană e în solidaritate.

Presiedintele spune că în un'a din siedintiele venitorie se va cet' reportulu despre starea de astadi a asociatiunilor de pace, era acum sunt două adrese: Un'a de la societatea lucratorilor din Ginevra care dechiară că împedecarea batalielor e mediloculu cel mai bunu pentru delaturarea seracei și se rōga de congresu se n'asculte de unii membri fricosi. (Alusiune la acei svitiene cari se temeau că Franța dōra și alte state, se vor mania a supra lor pentru țienerea acestui congresu, împarendu-li se revoluționarulu, și vor cere socōta) — Alta adresa de la congresulu internatiunala alu lucratorilor din Lausan'a: batali'a apesa mai multu pe lucratori, opresce productiunile, v'ersa sangele poporulu, face lucruri for' de folos. Pacea — dice adresa mai departe — trebuie asigurată prin o nouă ordine a lucrurilor, în care se nu fie cas' acum'a candu o clasă guesce pro cea alta, — nu e destulu a trimite

oatra casa tōte armatele, ci trebuie modificată tōta starea socială.

Presiedintele ceteșce regulamentul, ce se primăscă cu aclamațiune. Nainte d'a trece la statorirea programulu se da cuventu lui

Schmidlin (nemțiu svitienu din Basilea, membru ligei de pace conservativă, carele se teme de intervențiuni straine spre daun'a libertatiloru Svitieroi): Svitier'a cea mică — dice oratorulu — doreșce ca drepturile sale se romana respectate, asiē-dara nu potē sprigin' n'isuintiele îndreptate contra constituiuniloru ce sustau în alte state. Nu noi, ci națiunile, fie-care de sine, are dreptulu se decida despre sōrtea sa. *Fie-care națiune merita guvernatu ce ea lu posedē.* (Sgomotu inspaimentatoriu. Contraderici. Proteste și incuviințari. Presiedintele provōca la ordine. Oratorulu conținua): Totu de libertate vorbitu, lasati-mi dar libertatea se vorbescu. Bataliele cruciferiloru pentru libertate, au devenitu prē adese batalii pentru cucerire, asiē batali'a republicei franceze contra Svitierii la 1798, de curundu batali'a nemțiloru contra Daniei. Programulu congresulu se nu trēca peste marginile legali. Si io vreu se lucr, dar în modu corespunditoriu, se partecipe și clerulu și militi'a. Angli'a ni da esemplu, ea are principiulu politicu de neinterventiune. Angli'a are d'a multam' acestu rezultat nobilulu Cobden, binefacatoriulu omenimoi. Elu a adunatu amicii pacii, si-a ajunsu scopulu prin influințarea opiniunii publice. Se urmăm esemplulu ce ni-a datu. În anulu antai suntemu 300,000 de aderinti, în alu doile 3 millōne, și apoi o putere de carea va trebui se țienă socōta și monarculu celu mai absolutu. (Aplause sgomotoșe d'o parte.)

J. Fazy (svitienu): Antevorbitorulu membru din Basilea ni-a recomandat se nu compromitemu confederațiunea svitienu. Me alaturu acestui cugetu, dar sub uniculu punctu de vedere: nu trebuie se trimitemu provocatiuni directe, inse se constatăm principiile adeverate pre cari se potē întemeiă o pace durabilă. Nu ne-am adunatu aici ca se conspirăm. (Aplause.)

Unu francesu se mira că vede flămur'a unei țieri despotice. (Desaprobări. Strigari: a-fara cu spionulu!)

Chamagėran (din Paris): E flămur'a poporulu de Franța, nu a imperiulu. Numai vulturele se se delature. (Aplause.)

Garibaldi: Cetățianii Voiu vorb' despre program. Sentiu fala a me num' fiulu Svitieroi; sum în patri'a mea pentru că eu marturisescu principiile Svitierii republicane. Nependinti'a ei mi-este pretioasă, neci io neci amicii mei vom face ceva a o compromite. Inse candu me intrăba fii mei că ore se sara a mant' pre necunoscutulu ce se îneca în apă? io li spunu: mantuiti-lu. Deci se lapedăm egoismulu, noi trebuie se mantuim cu ori ce pretiu ceea ce se mai potē mantui. Mi pare reu că între articulele mele sunt unele straine programulu, dar n'am onōrea a petrece timpulu lungu în mediloculu vostru, și de aceea voiu spune tōte de odată:

1. Tōte națiunile sunt sorori.
2. Batali'a între ele e cu nepotința.
3. Cetele se vor decide de unu congresu.
4. Membrii congresulu vor fi aleși de reuniunile democratice ale diferitelor țieri.

5. Fie-care membru are numai unu votu.

6. Papatulu se dechiară de caditu. (Aplause grozave. Altmintre se nu perdemu din vedere că Ginevra e protestantă.)

7. Religieuna lui Ddieu se primăscă de congresu și toti membrii se oblega a lucră pentru respandirea ei pre pamentu. (Murmuru, sgomotu și contraderici mari la o parte dintre lucratori, decadiuti în ateismu și materialismu.)*

8. Religieuna lui Ddieu e religieuna a-deverulu și a preceperei.

9. Preot'a revelațiunii și nescinției se va substitui de preot'a dicității, geniulu și a preceperei.

10. Respandirea democrației morale a omenilor de omenia. Poporale corupte, tōte au încetatu a fi republicane.

11. Respandirea religiei lui Ddieu prin instrucțiune și educațiune. Numai democrația potē opr' lovirele despotismulu și biciulu bataliei.

12. Sclavulu are dreptu a combate pre tiranulu seu. Acēst'a e unica batalia iertată.

Congresulu trebuie se alegă unu comitetu permanent. Ce se atinge de religieune, sum securu că odată toti vor consenti. Sum securu că nimene între voi va potē separă cestiunea religioasă de cea politică. Sciti voi care a fostu propriaminte origină bataliei de Crimea? În temp'l'a de Ierusalimu este numai unu altariu, la care țienau liturgi'a unu preotu rom. catolicu și altulu grecescu, perondandu-se. Odată acesti domni si-pusera de cugetu se se cetē; fie-care se adresă Imperatulu seu, și asiē se ucisera 200,000 de omeni pentru susceptibilitatea alor duoi preoti.

Barni propune pre Garibaldi de presiedinte onorariu. Se primăscă. E intru interesulu libertății și republicei svitiene ca presiedintele se fie svitienu, deci propune pre Jolisaint de Berna. Se primăscă.

Cantugret propune pe Barni de vice-presiedinte. Se primăscă cu multe aplause.

Barni: Nu sum svitienu, dar fiu adoptiv alu Svitierii, aici am gasitu cuventulu liberu, ce mi s'a opritu în Franța.

Cele trei națiuni (franc'a, italian'a și nemțiesc'a) fie care si-alege vice-presiedinti și secretari. Siedinti'a se încheia. Garibaldi esie încunjuratu de multii stimatori, ca se nu fie imbulditu de poporu.

Siedinti'a a două

S'a ținutu în 10 l. c. sub presiedinti'a lui Jolisaint care în cuventarea sa disc: Avemu se

* Lucratorii acei ateisti facu cas' vit'a carea dupa a-dapare sparge vasulu cu piciorulu, uitandu că era i va fi sete și i va trebui vasu. S'au adaptat ou democrația din religieune (poporale necrestine n'au democrația) și acū tindu a delatură religieuna, uitandu că în lips'a ei va senti delou setea acoloru principie sante. E puterea lumescă a Papiiloru contra careia lupta italianii, dar nu cea spiretuala. Din contra italianii luminati cunoscū cari sunt folosele pentru ei: a avē în capital'a lor și din sangele lor pre capulu a tōta lumea catolică. Nepopularitatea priveșce numai puterea lumescă a papatulu și absolutismulu. Se sente acēst'a la Rom'a, unde toc'm'a se facu pregatiri pentru conchiamarea unii conciliu ecumenicu. Inca o învățătura aci pentru besericele romane și clerurile ei: ce frumoșă institutiune posedu romanii în sinodalitate! se ținemu multu la acēsta institutiune, care e nu numai salutaria credinciosiloru și besericei, ci desclinitu e o garanția buna pentru autoritatea clerulu.

dar cumca Letii și Litavii, cauta se se socotēscă de unu elementu primitivulu de sine statoriu a demostreatu și faimosulu Schlōzer în; Allgemeine Welthistorie Par. pag. 316, apoi Beniaminu Bergmanu, în tratatulu seu: Uiber den Ursprung der lettischen Sprache (publicatu în: Magazin, herausgegeben von der lettisch-literarischen Gesellschaft, Mitau 1838), în urma Erasm Rask, în disertatiunea sa despre origin'a limbii islandeze; și renumitulu Gatterer a fostu de parere, că Letii și Litavii sunt descendinții Sarmatiloru. — Mai toti istoricii din evulu mediu (476—1517) convinu intru acea intarire, cumca Letii și Litavii paștrăza în limb'a lor supridietorie afinitate cu limb'a latină și greacă.

În: Chronicon Prussiae de Petru Duisburg (de la facerea lumii până la anulu 1326, până la care timpulu a traitu circiter și autorulu) în disertatiunea 5; deduce acestu autoru origin'a națiunii Letiloru și Litvaniloru de la coloniile romane din Dacia traiana, cari constrinsi fiindu de barbari, se retraseru spre Marea baltică, cautandu acolo adăpostu. Carlo Ottavio Castiglioni învățatulu filologu italianu, dupa B. Biondelli în: Atlante linguistico vol. I. pag.

240, este plecatu a crede acēst'a ce a predatu Mateo Miechow: cumca ore-care Palemon, în primulu seculu dupa Crestu fugindu de imperatulu Nero, introduse în Litvani'a civilizațiunea romană, și urmatu de mai multe familii romane, introduse și cuvinte latine în limb'a letică și litvană. Acestu Palemon, se crede a fi un'a și acēst'a si person'a cu Polemonu regele din Pontu, ori din inperati'a bosporică din partile Crimulu, care inperati'a a statu sub stăpeneria romanilor și a capetatu în primulu seculu pre ore care Polemon alu II de rege; sub acēsta inperati'a se dice că au statu și Sarmatii din partile Marci Negre, care intarire potē fi întemeiată, fiindu că inca în primulu seculu aflăm regi în inperati'a bosporică a Crimulu cu numele de Sauromate, și apoi se propune dreptu adeveru istoricu, cumca pre la anulu 260 ar fi cuprinsu Sarmatii inperati'a bosporică. Si cronicele vechi litauicesce, cari le au folositu Strikowsky, marturisescu cumca Palaemon cu 500 de calareti (cavalieri) a venit din Itali'a în Litvani'a; dupa un'a cronică, fugi Palaemon pre la anulu 57 d. Cr. din Rom'a de din aintea tiraniei lui Nero, era dupa alta cronică, fugi Palaemon în alu 5 seculu în Litvani'a den

aintea Hunilor lui Atil'a (vedi despre aceste date: Nestor, eine historisch-kritische Untersuchung über den Anfang der russischen Chroniken v. M. Pogodin, übersetzt v. F. Löwe 1844, anume apendicele opulu acestui: Danilovits über die lithauischen Chroniken, pag. 238 și 239). — În limb'a litvană și letică s'au aflatu, a buna sēma, mai însemnate elemente de limb'a romană, firesce, înainte de alu 14 seculu, periodulu candu cu cucerirea a începutu și corumperea prin elemente slave și germane; cum a intratu înse elementele de limb'a romana în limb'a litvană și letică, cugetăm a se potē demostrea chiaru prin concederea acelei inpregiurari, cumca Litvanii și Letii sunt descendinții Sarmatiloru. Este lucru cunoscutu din inscripțiuni cumca Sarmatii dir partile resaritenale Daciei traiane au locuitu sub stăpeneria prefeților romani cu coloniile romane la olaltă, subordinați ori coordinați acestor'a, și din comerțulu și inpartasirile purcese din acēsta conlocuire se potē numai splică intrarea elementulu romanu în limb'a sarmată; dintre inscripțiunile cari marturisescu de locuirea Sarmatiloru cu coloniile romane la olaltă sub prefeți romani, este urmatōri'a, care se afla la

Joh. Seivert inscript. monum. Rom. pag. 88 mai de frunte: LUCIO. ANNIO. FABIANO. PRIMO. PREFECTO. PROVINCLIAE. DACIAE. COLONIARUM. ULPIANORUM. TRAJANARUM. SAMATICARUM. DIS. MANIBUS. — Unii învățati au cugetatu, cumca cuvintele scortate, precumu: ULPIAN. TRAJAN. SARM., cauta se se cetēscă asiē: ULPIA. TRAJANA. SARMIZEGFTUSA, dreptu acēst'a de Sarmati în Dacia nici vōrba se nu fie, inse cuvintele de pre urma a întregii inscripțiuni suna: COLONIAE. DACIAE. SARMA. TICAIE, și asiē nu incăpe indoela, cumca intru adeveru au locuitu în Dacia poporu sarmatu, și cumca loculu mai de sus alu inscripțiunii cauta se se întielega despre unu prefeptu, care a stăpenu și preste poporu sarmatu. Potē fi că au a se întielege Sarmatii de preste Prutu și Dniștru spre orientu, fiindu că Dacia intru întielesu mai latu s'a estinsu până în partile spre riuulu Dniștru, de ora-ce dupa tabul'a peutingeriana unu șiantu (o dālma) de a Romaniloru purcede până spre Dniștru (vedi H. Franke: Geschichte Trajans, Leipzig 1840 pag. 180). — Deci, din acēsta inpregiurare se demostrea apriatu, cumca Litvanii și Letii sunt

ombatemu doi inemici: pre nemicii sistemati ai pacii si libertatei cari vor despotismulu, si pre cea cari tienu opulu nostru de utopia si chimera. Ce semenamu astadi, vom secerá mane. Congresulu deschide o lupta contra batalieloru. Europ'a feudala privesce la noi. Se nu-i damu satisfacere, se nu ne portamu in modu scandalosu, se nu-i menamu apa pre móra. Se fimu demni de libertate, se domescadeplina libertate a cuventului. Fie care oratoru lase antipatiile personale la pragulu acestei sale, candu va esí le póte reluá. (Aplause.)

Vice-pres. Barni cetesce telegrama gratulatória din Italia, Brusela, Serbia, Paris.

Se cetesce o scurta epistola alui Garibaldi, a care se dice ca democrati'a va nainta, rezultatulu va fi religiunea lui Ddieu, alui Newton, Arago, Quinet. Doi franci si-retragu subscrierea.

Se cetesce o epistola alui Juliu Favre (renumitu advocatu francu, membru opusetiunii in corpulu legelativu) i pare reu ca sanctatea si luptele serioase nu-i permitu a lua parte in persoana. Sciinti'a trebuie se franga sabi'a. Tre muru cugetandu ca sórtea Europei aterna de la capriciile catorva barbati. Congresulu trebuie se prochiame opusetiunea contra despotismului. Nu scie cum se va decide cestiunea militara, n'a sostit inca timpulu a face din sabii corfe de plugu. A portá sabia e dreptulu fie-carui cetatanu.

Ludovicu Blanc din Londra nu póte veni pentru cause personale. Adrese de la democratií spanioli.

Edgar Quinet ivindu-se pe tribuna, e salutat cu entusiasm. Cetesce o lunga cuventura in care se vaieta amaru despre decadenti'a genului omenescu si despre mórtea consciintei. Pe timpulu Cesariloru, candu s'a fostu ivitu o data acestu fenomenu, unu nou Ddieu (alusiune la crestianismu) a suplinitu lacun'a. Cine o va suplini acum? Popórale sunt surde si mute. Sil'a domnesce pretotindene. Batai'a s'a incuibatu in ruinele pacii si ale dreptatei. Omenimea, ca se se póta mantui, trebuie se devina la consciinti'a decadintei sale, se incete a fi machina si turme de despoiatu, cadavru fora viétia. Viétia statului e libertatea. Spéra ca essilatii ei mari: dreptulu si libertatea, si-vor aredicá capulu.

Armand Goeg (némtiu): Germani'a nisue la confederatiune de 2000 de ani. Despotismulu unuia tinde la centralisatiune si cesarismu, a caror'a jugu Germani'a nu-lu va suferi. Pericululu celu mai mare sunt iesutií cari au falsificatu religiunea mantuitorului Cristos. Garibaldi, alu doile mantuitoriu va alungá pre acesti falsificatori. (Aplause.)

Ajutantulu lui Garibaldi depunedecoratiunile sale belice, ca se se cumpere cu ele ceva carti folositoria poporului. Numai o batalia mai este, pentru democrati'a, si ace'a o va face fora decoratiune. (Aplause.) Presiedintele provoca se faca si altii asemenea, dar pre semne nu pre erau decorati.

Carteret: Programulu se aiba numai doue puncte: pacea, si incetarea armatelor stabile. Se ne unimu cu totii: „anatema, anatema a supra resbelului“.

Simon (némtiu) n'afia libertate neci in Prusi'a neci Franci'a. Ambele se conlucre spre acésta. Popórale se n'aba alta rivalitate de catu cea morala si a mintii. Libertatea e

impregnata cu selfgovernmentulu: Angli'a, Olandi'a, Belgiu si Svitier'a nu ataca caci recunoscu interesulu de pace.

Bakunin (rusu fugitu din Siberia) oendesce pre caláulu Poloniei, vre se nu mai fie ostasime stabila.

Dupa cati-va oratori, ie cuventulu Carolu Lemonnier (din Paris): Congresulu nostru nu e prim'a incercare de asta natura. Nainte cu 16 ani Angli'a a datu semnalulu. Caracterulu acestuia de acum e totodata si politicu. Póte-se pacea impregná cu politic'a? Asié, daca politic'a nu va mai fi identica cu violenti'a si batai'i'a. Pentru popóra, resboiulu e reutate, pentru prunciipi e isvoru de ajutorintia. Sub pretestu de resbelu, despotismulu inmultiesce ostasimea, carea servése a inadusi aspiratiunile interne. Ni se imputa ca lepetimu dar n'aretamu fapte. Vom areta cu energia. Trebuie se desceptamu consciinti'a. Idealulu libertatei e republic'a. Cetatianií asculta numai de legca ce si-au facutu ei insisi, sciindu ca de asta lege asculta si cetatianií. Sum ferice a fi fostu de fatia la tribunalulu antaiu aludemocratií europene. (Toti alérge spre oratorulu, Garibaldi l'imbratiséza.)

Siedinti'a a trei'a.

Unu democratulu din Angli'a aréta ca in urmarea reformii legei eleptorale, deputatii ce-i vor alege la parlamentu vor primi instructiune a lucrá pentru stergerea ostasimei stabile si pentru introducerea unui tribunalu internationalu.

Altu angliu aréta ca sunt 50 de ani de candu Angli'a lucra pentru asemenea principie: stergerea sclaviei, comerciulu liberu, votulu poporului scl.

Se cetesce scrisóra unei femei Lewald care face paralela intre batai'a armatelor si batai'a aloru doi ómeni prosti pe strate. Daca s'a recunoscutu ca sunt ómeni de risu acei doi cari se batu, totu asié e candu se batu 10, 20, 100 ori 100,000 si mai versosu daca se batu pentru unulu alu treile (Semne de placere mare.)

Carolu Grün formula trei puncte: 1) reducerea ei apoi stergerea ostasimei stabile. 2) investimentulu (nu casi de mila, precum e acum). 3) decentralisatiunea functiunilor publice. Pacea e possibila numai intre statele unite ale Europei. Sehmahle ca francesu spune ca dorece unitatea Germaniei dar numai confederate pre bas'a libertatei. Nu ni trebuie Renulu ci libertatea, spre acésta se nisumu cu totii ca se se dovedése ca consciinti'a omenéseca n'a moritu inca. (Aplause.)

Se cere incheierea discusiunii. Multi contradicu. Se nasce o mica disputa, dupa care ie cuventulu.

Dupasquer: Confusiunea mea cresce neincetatu. Sum intr'unu congressu de pace, séu de resbelu? Dupa diece dechiarari de batalia, o manifestatiune de pace. Bas'a libertatei e moralitatea, conditiunea prima: stim'a pentru libertatea altor'a. Selbeteii de Afric'a, Mesi-culu, si Statele-Unite din America a portatu unu resbelu nedreptu contra Sudului, luandu de pretestu stergerea sclaviei.

Unu americanu din Sudu protéstá contra antevorbitorului, totusi dá a se intielege ca nu sunt multimamiti cu Nordulusi ca vor libertate ca in Europa.

Siedinti'a a patra.

Premitemu ca Ginevranií erau fórté ne-multiamiti din cauza ca in decursulu desbateriloru s'au atacatu multe guverne, se temeau ca vor capeta ceva note diplomatice neplacute. De alta parte lucrá si prootimea catolica desgustata de unii vorbitori de mai nainte. De aceea siedinti'a a patra — si ultim'a — se incepu cu unu tumulu care pretindea votare a supra propuneriloru lui Fazy si Carteret. Ar fi voitu Ginevranií ca comitetulu congresului se nu-si aléga de resiedintia orasiulu lor.

Biroulu desconsidera tumultulu si procese la decisiunea:

„Considerandu ca guvernele statelor mari europene s'au doveditu necapaci a sustiene pacea si a asecura desvoltarea poteriloru morale si materiale ale societatei;

„considerandu ca esistinti'a si inmultirea ostasimei stabile sustiene starea de resbelu, nu convine libertatei si prosperitatei societatií, declinitu a clasei lucratoriloru;

„congresulu decide cumca dorece a intemeia pacea pe democrati'a si libertate:

„deci se va infiintá o liga de pace, o federatiune adevratu cosmopolitica;

„fie-care membru din liga are detorinti'a a nisuf ca opiniunea publica se lumineze in privinti'a naturii adeverate a guverneloru, esecutióriele vointiei generali, — se nisúéseca a sterpi nesciinti'a si prejudetiele cari sustienu diferitele cause ale resboieloru;

„a lucrá necontentu ca sistem'a de militie natiunali se inlocúéseca armatele permanente;

„in tote tierile se puna la ordinea dilei sórtea claselor lucratorice, pentru ca prosperitatea individuala si generala intaresce libertatea politica a cetatianiiloru;

„congresulu décide formarea unui comitetu centrale permanente, a caruia organizatiune o va indeplini comitetulu condúctoriu.“

Candu se audi cuventulu de „comitetu permanente“ tumultulu se ivi denou, indaru repetá presiedintele ca acestu comitetu nu va se resieda in Ginevra, apoi intorcendu-se catra birou lu provoca a se intruni la Berna spre constituire. Cati-va ginevrani alérge la tribuna a lenisei publiculu. Presiedintele si-acopere capulu in semnu ca siedinti'a s'a finitu, carea se si desface intre sgomote.

la nr. 87. Consemnarea A.

acelor membri ord. ai Asociatiunii nat. rom. aradane, cari pe bas'a dechiaratiuniloru loru formale si cu deobligaminte pe anii 1866/7 — 1868/9 s'au alesu in siedinti'a direct. din 15 aug. 1867.

1. Adleru Mauritiu negociat. in Apateu 2 fl.
2. Ardeleanu Ioanu economu in Moderatu 2 „
3. Ardeleanu Iosifu econ. in Socodoru 2 „
4. Alesandrescu Simionu econ. in Chisindia 3 „
5. Anderu Vasiliu jude in Musteadi 2 „
6. Araganu Nica econ. in Siria 2 „
7. Aradanu Georgiu econ. in Siria 2 „
8. Armenchi Constantinu negot. in Pojoga 2 „
9. Birdeanu Simionu docinte in Buteni 2 „
10. Bildauer Adalbertu adj. not. in Paulisii 2 „
11. Bodrogianu Iancu jude comun. in Pecica 2 „
12. Borodu Florea econ. in F. Varsianu 2 „

13. Barariu Mihaiu econ. in Covasintiu 2 „
14. Borlea Nica econ. in Siria 2 „
15. Buda Georgiu jude com. in Moderatu 2 „
16. Barabasiu Georgiu docinte in Nadasiu 2 „
17. Bulza Nicolau ad. notar. in Apateu 2 „
18. Bocicu Ioanu jude com. in Sioimosiu 2 „
19. Botosiu Dimitriu econ. in Apateu 2 „
20. Bulzu Iacobu econ. in Iermata 2 „
21. Bosco Stefanu econ. in Ianova 2 „
22. Bodea Stefanu advocatu in Oradea-m. 2 „
23. Buzesianu Costa econ. in Micalaca 2 „
24. Bugariu Georgiu econ. in Curticiu 2 „
25. Bradeanu Pavelu jude com. in Galsia 2 „
26. Caba Georgiu castelanu in Aradu 5 „
27. Caba Nicolau ad. notar. in Aradu 4 „
28. Campanu Georgiu econ. in Nadlacu 2 „
29. Campeanu Georgiu docinte in Capriora 5 „
30. Ciceronescu Petru preotu in Ccheiu 2 „
31. Cornea Todoru econ. in Siria 2 „
32. Crisanu Savu econ. in Siria 2 „
33. Covaciu Zenoviu preotu in Ostrovu 2 „
34. Ciocanu Todoru notariu in Lupoiu 2 „
35. Cosma Iotia econ. in Micalaca 2 „
36. Ciupuliga Todoru a Giurcei econ. in Curticiu 2 „
37. Ciupuliga Georgiu a Licului econ. in Curticiu 2 „
38. Chicinu Ioanu locuit. in Nadlacu 2 „
39. Ciriacu Gligoru econ. in Nadlacu 2 „
40. Crisanu Vasiliu econ. in Galsia 2 „
41. Crisanu Pavelu econ. in Nadlacu 2 „
42. Cure Mihaiu econ. in Covasintiu 2 „
43. Dimitrescu Zenoviu par. in Dumbravitiu 2 „
44. Damianu Antoniu econ. in Nadlacu 2 „
45. Dragoiu Simionu preotu in Valea mare 2 „
46. Dulcantu Filimonu econ. in Bacamazeu 2 „
47. Dirlea Petru junior econ. in Galsia 2 „
48. Dragoiu Mihaiu econ. in Galsia 2 „
49. Dirlea Flore econ. in Galsia 2 „
50. Draga Petru diaconu in Buteni 2 „
51. Dobosiu Lazaru econ. in Siria 2 „
52. Draja Stefanu manufactorulu in Lipova 2 „
53. Darvasianu Ilie econ. in Macia 2 „
54. Ducau Mihaiu econ. in Mandrulocu 2 „
55. Domociusiu Petru curatorulu scolii in Moderatu 2 „
56. Domociusiu Ioanu econ. in Moderatu 2 „
57. Ebesfalvai Georgiu protofiscalu comit. in Aradu 10 „
58. Erdei Alessiu locuit. in Giula 2 „
59. Fülöp Iosifu medicu in Curticiu 2 „
60. Feiru Todoru docinte in Bontiesdu 2 „
61. Fercu Savu jurasoru in Chisineu 2 „
62. Felnecanu Rista econ. in Mandrulocu 2 „
63. Francu Dimitriu negot. in Giula 2 „
64. Fericeanu Iotia jude in Comlosiu 2 „
65. Gasparu Todoru econ. in Chisindia 3 „
66. Gergariu Moise vicariu protop. in Nadalbesci 4 „
67. Germanu Iacobu econ. in Micalaca 2 „
68. Gasparu Parteniu docinte in Selciva 2 „
69. Gruiescu Nicolau adm. paroc. in Selciva 2 „
70. Gerbovanu Vasiliu econ. in Zarandu 2 „
71. Goldisiu Ivanu econ. in Nadabu 2 „
72. Goldisiu Petru econ. in Socodoru 2 „
73. Ginchiciu Cristoforu par. in Lipova 2.50
74. Giulanu Gavriela econ. in Macea 2 fl.
75. Gurbanu Ioanu econ. in Siria 2 „
76. Gligoru Iulianu econ. in Curticiu 2 „
77. Hermanu Moise jud. com. in Berechiu 2 „
78. Haiducu Georgiu rotariu in Curticiu 2 „
79. Hatieganu Alesand. calciun. in Aradu 2 „

descindintii Sarmatiloru, si elementele romane in limb'a litvana si letica, cauta se se deriveze din acea petrecere si impartasire, ce au avutu Sarmatii cu coloniile romane in Daci'a. Parot, in opulu seu intitulatu: Versuch einer Entwicklung der Sprache, Abstammung, Geschichte etc. der Liven, Lätten, Esten (Stuttgart 1828), incerca a demústrá, cumca gint'a letica si litvana, nu e alta de catu unu ramu degeneratu din vechi'a ginte celtica. Nu fora de temei se vede a fi vorbitu, fiindu ca noi intre altele vremu la acésta se oserbamu numai, cumca un'a trasa limbistica batatória la ochi se affacu totulu asemenea precum in limb'a dacu-romana, asiá si in cea letica, si apoi in cea galu-celtica (gaelica) din Scoti'a de sus in Angli'a, si acésta este acea insusire de limba, de dupa care incuvintele de mai multe silabe vocalele fara tonu se respundu obtuse si intunecate, catu adese abia se soie cu ce vocala originala se se soie; in urma acea greu cumpenitória impregiurare merita cea mai mare atentiune, cumca Letii au fostu in evulu de medilocu numiti „Letgali“ si „Semigali“; Heinrich celu de origine letica (la Gruber origg. Livon.) care a traitu prela 1226 dice: „Letthi, qui proprie dicuntur Letgalli“,

— adeca: „Letii, cari propriaminte sunt numiti Letgali“. — Litvani'a (Lithauen) s'a latitu in evulu de medilocu de catra marea Baltica pana spre Moldavi'a catra Marea Négra; in Galiti'a, au locuitu Rutenii de origine galu-celtica, cari au locuitu si in Galii (vedi despre Rutenii Galiei mapele betrane istorice). — Teodoretu (Theodoretos) episcopu in Siria, mortu la anulu 458 dupa Crestu, in istori'a sabasericéseca, scrisa de la anulu 324 pana la 429, ni spun: cumca Sarmatii in alu 5. seclu aveau Bibli'a tradusa in limb'a lor. Ací sub armati se intielegu Dacu-Romanii, fiindu ca ei la capetulu seclului alu 4 sub episcopulu Nichi'a (Nicetas), dupa cum marturisesce istori'a, au fostu toti crestini, caci crestini s'au fostu affatu inca intre coloniile romane venite din Itali'a spre locuire in Daci'a; se vede ca Dacu-Romanii sunt increstinati succesive in seclii cei d'antaiu dupa Crestu, fara a face epoca increstinarea loru ca la alte popóra. Dacu-Romanii sunt acei Crestini, despre cari (la loculu mai sus citatu) marturisesce Constantinu Porfirogenitu, care a traitu de la 905 pana la 959, cumca in partile riului Dniperu au lasatu remasitie de baserice si de cruci taiate in pétra de pesecu, de óra-ce chiaru

acestu autoru ni spune, cumca traditiunea de pre timpulu seu, cugeta acele monuminte a fi remasitie de Romani. Dacu-Romanii afara de „Bibli'a“ acésta tradusa, de care marturisesce Teodoretu episcopulu, in alu 11. seclu dupa Crestu au avutu tradusa in limb'a romana si „Liturgi'a“; acésta se adeveresce din cartea intitulata: Sazavo Emauskoe sveatoie blagovestvanie, tiparita la Praga (afatória in posesiunea Escelentiei Sale metropolitulu Andreiu Br. de Siaguna), in care pagin'a 17 not'a 12 se affa (vorbindu-se de pap'a Inocentiu alu 4 care a traitu ca papa de la 1243 pana la 1248) urmatoriele: „Nam etsi recentissimis quoque temporibus, i. e. vix abhinc sesquiseculo, Daciae Valachi Slaviam graeci ritus liturgiam ante apud se quoque usitatam sensim in vernaculam suam converterunt, tacente et connivente ut videtur, aut vel ignorante et inconsulta πολυπρημονι matre constantinopolitana“, — adeca: „Pentru ca desí in timpii cei mai noi, adeca abia inainte de unu seclu si jumetate, au tradusu Dacu-Romanii in limb'a lor pre incetu liturgi'a slava de ritu grecescu, carea erá la densii mai nainte indatinata, tacendu si facendu-se ca nu vede precum se pare, séu nesciindu

si neintrebata fiindu multu asuprit'a mama (ba serica) constantinopolitana.“

Roxolani, au locuitu impreuna cu Sarmatii in partea de la resaritu a Daciei, si se dice a fi fostu de un'a si acea-si origine cu Sarmatii. Acestu poporu se vede a se fi trasu din aintea Gotiloru spre Marea Baltica, fiindu ca acolo, anume pre la gur'a Vistulei, unu poporu alu Varegiloru pre la anulu 800 vine inainte sub numele de Roxolani. De au fostu Roxolanií de o origine cu Sarmatii, atunci se dovedesce retragerea Sarmatiloru spre Marea Baltica, in care parti locuiescu pana asta-di Letii si Litvanii, cari precum veduramu mai sus se vede a fi descindinti ai Sarmatiloru. Unii vreu se créda, cumca in numele de Roxolani se cuprinde radecin'a numelui „Rus“ si Alani. Finii dupa lesiconulu lui Jusleni pag. 319 numescu pre Svedi: Routzalain; Estii, dupa gramatic'a lui Hupel pag. 259 numescu pre Svedi: Rootslane, — nu este ací dóra involvatu numele de Roxolanu?

(Va urmá.)

Simeone Manguica.

Tergulu de Viena.

Preturile negótieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

80. Haiducu Iosifu fauru in Curticiu	2 "
81. Juganu Simionu econ. in F. Varsianu	2 "
82. Jovitii Nutiu econ. in Sambateni	2 "
83. Jorgovanu Iosifu adm. par. in Cuvesdia	2 "
84. Jancoviciu Ioanu advoc. in Lipova	2 "
85. Lazaru Mihaiu jude com. in Rossia	2 "
86. Lazaru Ladislau asesoru la tribun. in Oradea mare	2 "
87. Lazarescu Savu econ in Siria	2 "
88. Ludae Petru econ. in Siria	2 "
89. Lazarescu Petru adm. por. in Capriora	5 "
90. Lutai Dimitriu locuit. in Nadlacu	3 fl.
91. Mandrutiu Mihaiu locuit. in Giula	2 "
92. Milovanu Pavelu not. in Mandrucocu	5 "
93. Milovanu Nicora econ. in Mandrucocu	2 "
94. Milovanu Vasiliu econ. in Mandrucocu	2 "
95. Moldovanu Petru protopopu in Halmagiu (odata pentru totu deuna)	50 "
96. Motiu Ioanu economu in Macea	2 "
97. Muresianu Georgiu econ. in Macia	2 "
98. Misiciu Iuliu proprietariu in Lipova (odata pentru totu de una)	100 "
99. Misca Petru economu in Apateu	2 "
100. Marchisiu Ladislau juristu in Buteni	4 "
101. Micu Simionu econ. in Galsia	2 "
102. Misulescu Varil. preot. i. Veresmortu	2 "
103. Marisiu Ioan. Heple econ. in Curticiu	2 "
104. Montia Isaia notariu in Paulisui	3 "
105. Mihailoviciu Acoziu cancel. in Radna	2 "
106. Miscoiu Ioanu juratu in Comlosiu	2 "
107. Nichiciu Ioanu cancellistu in Aradu	2 "
108. Novacu Nicolau juratu in Comlosiu	2 "
109. Nedescu Georgiu econ. in Mandrucocu	2 "
110. Niscu Ioanu econ. in Galsia	2 "
111. Netyo Gavrielu protop. Luncei in Oradea mare	5 "
112. Novacu Dimitriu econ. in Pecica	2 "
113. Niculi Georgiu econ. in Radna	2 "
114. Noagiu Toma econ. in Nadlacu	2 "
115. Niculinu Vasiliu docinte in Nadlaau	2 "
116. Opra Ilie locuit. in Vasoia	2 "
117. Popescu Porfiriu docinte in Siria	2 "
118. Petricu Petru econ. in Govasintiu	2 "
119. Petrilu Iosifu jurasoru in Batania	4 "
120. Papu Teodoru notariu in Cherechii	3 "
121. Pescariu Isacu cur. biser. in Moderatu	2 "
122. Popoviciu Emilianu preot. in Ternova	2 "
123. Popoviciu Florea preotu in Apateu	2 "
124. Popoviciu Iustinu not. in Giula	3 "
125. Poapu Dimitriu locuit. in Sioimosiu	2 "
126. Popescu Georgiu preparandu in Macia	2 "
127. Potrila Mihaiu propriet. in Macia	2 "
128. Popoviciu Ioanu preotu in Nadosiu	2 "
129. Perinu Dimitriu preotu in Bichisii	2 "
130. Pantosiu Moise docinte in Pilumare	2 "
131. Pugna Pavelu tut. bis. in B. Siebesiu	2 "
132. Popescu Nicolau docinte in Simandu	2 "
133. Precupasiu Petru locuit. in Nadlacu	2 "
134. Plesiu Vasiliu econ. in Nadlaou	2 "
135. Rednicu Gavriela prot. in Orad. mare	2 "
136. Russu Ivanu econ. in Comlosiu	2 "
137. Remeteanu Assentiu jude com. in Bacamezeu	2 "
138. Rachitianu Nic. docinte in Capolnasiu	2 "
139. Ratiu Mihaiu adm. par. in Pilu mare	10 "
140. Simlonu Georgiu econ. in Mandrucocu	2 "
141. Stanescu Georgiu locuit. in Sioimosiu	2 "
142. Seculiciu Svetozaru poses. in Macea	2 "
143. Suciou Ioanu locuit. in Jermata	2 "
144. Suciou Gavriela locuit. in Jermata	2 "
145. Selegeanu Alessiu loc. in Zarandu	2 "
146. Spinantiu Pavelu suplentu invet. in Valea mare.	2 "
147. Spatanu Ivantiu docinte in Caprutia	2 "
148. Suciou Ivanu dainte in Chitichazu	2 "
149. Sabau Georgiu econ. in Micalaca	2 "
150. Suciou Ioanu locuit. in Sambateni	2 "
151. Socaciu Ioanu locuitoriu in Curticiu	2 "
152. Staziciu Franciscu loc. in Radna	2 "
153. Sina Florea econ. in Nadlacu	2 "
154. Sandoru Const. econ. in Nadlacu	2 "
155. Tomi Const. adj. not. in Comlosiu	5 "
156. Tataru Giurea econ. in Minisui	2 "
157. Tataru Petru econ. in Ciciru	2 "
158. Tulcanu Teodoru econ. in Apateu	2 "
159. Tulcanu Simionu casiru in Apateu	2 "
160. Tomutia Assentiu preot. in Mustesdiu	2 "
161. Tereteanu Vasil. scriet. in Pecica rom.	3 "
162. Triponu Teodoru parou in Radna	2 "
163. Triponu Nicolau econ. in Radna	2 "
164. Totoreanu Const. econ. in Nadlacu	2 "
165. Vidicanu Iustinu diurn. com. in Giula	3 "
166. Vanetu Vasiliu econ. in Mandrucocu	2 "
167. Valescu Vasiliu econ. in Cioiru	2 "
168. Veis Leopoldu arendatoru in Macea	2 "
169. Vusde Ioanu preotu in Zimbru	3 "
170. Zsiga Iotia economu in Siria	2 "

Iul. Grozescu, notariulu directiunei.

Bumbaculu Egiptianu	100 fl.	105 fl.
" Nordamer. middl.	72.50	75 "
" Grecescu	68 "	70 "
" Levantinu 1.	55 "	60 "
" Persianu	48.50	53 "
" Ostind. Dhol. fair	55.50	" "
" Surate fair	46.50	48.50
Canep'a de Apatin	19.50	21.50
" " Itali'a, curatite faine	62 fl.	78 fl.
" " midlocia	48 "	59 "
" " Poloni'a naturala	19 "	22 "
" " curatita	24.50	34.50
Inulu natural de Polonia	17.50	19.50
" " Moravia natural	" "	" "
Mierea de Ungari'a naturala	" "	" "
" " Banatu alba	" "	" "
" " Ungari'a galbena	" "	" "
Sementi'a de trifoiu din Stiria	cea rosia curatita	29.50 — 30
" " luocerna italiana	" "	" "
" " francosca	" "	" "
" " unguresca	26.00	26.50
" " curatita	28 "	29 "
Talp'a lucrata (Pfundleder prim.)	96 "	102 "
" " (" Corametti)	86 "	92 "
Pelea de bou, uda cu corne,	cea din Poloni'a de	25—27
" " din Ungari'a de	27—28 "	" "
" " ,uscata cent.	55—59 fl.	" "
" " vaoa	65 "	68 "
" " vitielu	" "	" "
" " fora capetine	133 "	140 "
" " cu capetine	120 "	124 "
" " din Poloni'a	94 "	105 "
Cleiu pentru templari celu negru	13	14
" " celu brunetu	17	19
" " celu galbenu	19	21
Oleulu de inu	32 1/2	33 "
" " rapitia (rafinatu)	" "	" "
" " terpentinu galitanu	13	14
" " rusescu	14	15 "
" " austriacu	19.50	20
Colofoniu.	6 1/2 "	6 3/4 "
Smol'a negra	5 "	5 1/2 "
Unsorea de cenusia din Iliri'a	" "	" "
" " Ungaria (alba)	" "	" "
" " (albastra)	" "	" "
Rapiti'a din Banatu, metiulu	" "	" "
" " austriacu	5.75	6.75
Perulu de capra din Romani'a	26 fl.	28 fl.
Lan'a de oie, cea de ierna	115 "	120 "
" " vera	110 "	120 "
" " mielu	190	200 "
" " oie din Transilvani'a	115 "	" "
" " Brail'a, Jalomiti'a	80 "	" "
" " Romani'a mare	76 "	" "
" " mica	70 "	72 "
" " tabaci (Gärber) din Romani'a	78 "	" "
" " oie din Banatu, cea comuna, grósa	65 "	" "
" " oie din Banatu tigai'a	75 "	" "
" " vera din Besarabi'a	" "	" "
Unsorea de porcu	" "	" "
Slanin'a afumata	" "	" "
Cer'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena	128 "	131 "
cea nalbita	156 "	160 "
Prunele uscate, din 1865	25 "	26
Zaharulu Raffinade	31	32
" Melis	29.50	30.50
" Lompen	28.50	"
Graulu din Banatu 89 % metiul	5.90	cr.
Ordiulu	72 "	2.90 "
Ovesulu din Ungar. 50 "	" "	2.05
Seulu de oie din Romania	" "	" "
Coltiani (Knoppert) I. din 1866	16.00	17.00
" " II. " 1866	14.00	15.00
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe	10.25	10.50
" " jumetate albe	8.25	8.75
" " obele	6	6 1/2
" " ordinare	5.25	5.50

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisior'a.) — In urmare notariloru mai inalte ce ni sosira din strainetate se urcara preturile si aici, si se cumperara den piatiu mari cantitati de graú si secara cu pretiuri urcate.

Marfa la terminu trece anevoia chiar cu pretiurile prompte, pentru ca se teme o urcare mai mare a pretiuriloru.

Notamu:

Gráu, 88/89 1/2 % cu fl. 4.75—80; 87-89 1/2 % cu fl. 4.60—4.70; 85/89 1/2 % cu fl. 4.30—4.45 cr.; usuare 89 1/2 % cu fl. 15—20 cr. — Secar'a 70/80 % cu fl. 3.10—3.20. Ordiulu 67/70 % cu fl. 1.85—1.90, fiindu putienu la piatiu. — Cucurudiulu cu fl. 3.20—3.25, fiindu putienu depositu. — Ovesulu 46/48 % cu fl. 1.40 si 10%.

Aradu, 14 sept.

In tergulu de ieri den orasiulu nostru avuramu mai multe cereale de catu in septemana premergatoria. Asemenea se imbunetati forte cercarea bucateloru urcandu pretiulu si causandu trecere insemnata. Graulu de frunte si secar'a erau forte cercate era mai vertosu ceta din urma avea trecere buna pentru strainetate. Graulu trecut celu de 84/85 % cam secaretiu cu fl. 4.40—45, de centenariu (magia) de 87/88 % cu fl. 4.60—65, de 88/89 % cu fl. 4.70—75, de 89/90 % cu fl. 4.85—90 de metiu. Den secar'a trecura aproape 20.000 meti cu pretiu de fl. 3.10—3.25 la metiu. Dentre cele lalte soiuri de cereale trecura putiene partite de ordiu, pentru trebuintia locala, cu fl. 2.5—10 cr. Ovesulu este cu fl. 1.40. Papiu (cucurudiulu) este cercatu penru lunele de toamna, se platesce cu fl. 2.10—15, daru nu se pre afla vendiatori pentru ca se teme ca nu voru afla bombe destule fiindu cucurudiele stricate prin soceta ce dureza si acum neinceptatu. — Muresiulu nu a mai crescutu, timpulu caldurosu si uscatiosu.

VARIETATI.

— Necrologu. Samuilu Petri, corespundintele de Viena a mai multoru dñarie straine, aperiatoriu alu drepturiloru patriei sale Transilvania si a tuturor romaniloru, — a repausatu in Viena pre neasepte. Fie-i tieren'a usiora!

— Trimisii. „Zunkunft“ unic'a foia ce apare in Viena in limb'a nemtiésca si aperi si interesele natiunei romane o recomandamu caldurosei imbratisiari din partea cetitoriloru romanu. Apare in fie-care di o data si costa la unu patariu de anu 4 fl. Abonamente se primescu totu deuna. Localulu: Wieden, Hauptstrasse 59. Viena.

— Confiscare. „Dz. War“ primescu o corespundintia din Liovu (Lemberg) unde se scrie: ostasiloru unguresci ce petrecu in garnisóna aici li s'a trimisii unu numeru mare de esemplare den „Honvéd“. Era acelu numeru in care se tratá despre cestiunea ca unguirii afara de patri'a lor se nu remana in garnisóna. Comand'a generala a confiscatu acci numeri si a demandatu a veghiá preste ostasi.

— Remasire. In burs'a den Parisu s'au remasitu doi speculanti avuti la 500,000 franci, ca nainte de ce voru fi spiratu 5 ani, generariulu Grant va fi imperatulu stateloru unite den America de nordu.

— Foia noia gidovésca-magiara a aparutu in dilele trecute sub nume; „Magyar Zsidó“, ca are scopu se castige cele 300.000 de gidovi ce locuiescu in Ungaria pentru ideile si interesele magiare. La numerulu de proba s'a adausu eplementu in limb'a ebreica si nemtiésca.

— Fatia cu sinodulu besericeii evangeli-ce ce se va aduna la 18 l. c. cu scopu a alege superintendinte, diu „Siebenb. Blätter“ ca acestu sinodu, incrediende-se in marinimositatea si intieptiunea regimulu ungurescu — se pretinda dotatiunea de 25,000 fl. pentru superintendinte si cancelari'a lui carea suma se ceruse la inceputu, séu se se asecuru acestu venitu in proprietati reale.

— Diet'a Ungariei precum spuno si telegramulu nostru si cel'a alu biroulei tel. e conchiamata pentru 29 l. c. dar acosta di e sant'a dominoca, deci va trebui se se deschida cu o di mai nainte ori mai tardiu.

Spre ocuparea vacantulu postu invetitorescu din Siagu inezstratu cu emolumintu anuale de: 105 fl., 4 jugere de aratura, 2 jugere de gradina, 20 chible de graú, 20 chible de cucurudiu, 6 stangeni de lemno si cortel liberu se deschide concursu pana in 4 septemane dupa antai'a publicare in acosta foia, pe candu doritori de a cuprinde acestu postu sa avisati a subterne in coce recursurile lor adresate catra Venerabilulu Consistoriu Aradanu, si provediute cu Estrasulu de botezu, Adeverintiele despre sciintiele absolute, despre portarica sa merala si politica, si despre seritiulu de pana aci.

Temisior'a, 31 aug. 1867.

[1—3] Meletiu Dreghiciu m/p. distr. Prot. si Insp. de scole a Temisior'a.

Concursu.

In Protopopiatulu Pestesiuului urmatoriu statiuni invetiatoresti au devenitu vacante:

1. Laculu negru (Fekete-Tó, Oradea) cu salariu anuale de 168 fl. v. a. — De totu scolariulu 20 cr. — Grdina de legum — Cortelu liberu si desfatatu, lemne de focu cu i vor fi de lipsa si stólele cantorale.

2. Lugasu de josu. cu salariu 125 fl. — de la totu scolariulu 30 cr. — 6 cubule de grau, si pe atate de cucuruz — 2 cubule de fasola — 6 stangini de lemne, de la vaca sa o portiune de fenu, si 1 fuioru.

3. Cornitielu cu salariu de 80 fl. ar 6 cubule de bucate — 6 stangini de lemne — pamentu de sementatura de 2 cubule — comitintia cantorala si cortelu bunu.

Pentru statiunile acestea se deschide concursu pana la 29 septem. a. c.

Cei ce dorescu a ave un'a dintre aceste statiuni, au de asi trimite recursule lor adresate V. Eonsist: diecetanu Aradanu — subscrisulu in Oradea-Mare 29 august 1867.

Ioanu Fasie m. p. protop. Pestesiuulu si insp. distr. de scole.

Cursurile din 16 sept. 1867 n. sér' (dupa aretare oficiale.)

	bani	marc
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	51.50	51.75
" " contributiunali	57.25	57.50
" " noue in argint	88. —	88. —
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	78. —	79. —
Cele nationali cu 5% (jan.)	65.40	66.50
" metalice cu 5%	56.50	56.75
" " maiu—nov.	58.80	58.80
" " 4 1/2%	48.76	49. —
" " 4%	43. —	43.50
" " 3%	32.50	33. —
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	75.50	76.75
" " 1860 1/2 in cele intrege ..	83.40	83.75
" " " 1/2 separata	88.25	88.75
" " 4% din 1864	72.50	73. —
" " din 1839, 1/2	138.50	138.50
" bancet de credit	127.50	127.75
" societ. vapor. dunarene cu 4% ..	85.75	86.75
" imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	97. —	100. —
" " Salm	29. —	29.50
" " cont. Palfy	23.50	24.50
" " princ. Clary	24. —	25. —
" " cont. St. Genois	23. —	23.50
" " princ. Windischgrätz à 20 ..	17. —	18. —
" " cont. Waldstein	18.50	19.50
" " Keglevich	12. —	12.40
Obligatiuni desarscinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	68.50	69.25
" Banatul tem.	66. —	66.50
" Bucovina	63. —	64. —
" Transilvania	62.25	63.75
Actiuni:		
A bancet nationali	682. —	684. —
" de credit	182.90	183.10
" " scont	604. —	606. —
" " anglo-austriaco	106.25	106.75
A societatei vapor. dunar.	482. —	483. —
" " Lloydului	175. —	180. —
A drumulu ferat de nord.	171.20	171.50
" " stat	239.60	239.80
" " apus (Elisabeth)	141.75	142.25
" " sud	188. —	188.50
" " langa Tisza	147. —	147. —
" " Lemberg-Czernowitz ..	174. —	174.50
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.90	5.90
Napoleond'ori	9.89	9.90
Friedrichd'ori	10.30	10.40
Suvereniul engl.	12.35	12.40
Imperialiul rusesci	10.10	10.12
Argintulu	121.25	121.50